

Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og ventelister

Omsorg 2020 - Samling for fylkesmennene 3.11.2016

Ann-Kristin Wassvik - HelseDirektoratet

Prop. 99 L

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i pasient- og
brukerrettighetsloven og helse-
og omsorgstjenesteloven (rett til opphold
i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt
tilrettelagt for heldøgns tjenester
– kriterier og ventelister)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/99113cbde87a4c2fbd6efa473d90f21c/no/pdfs/prp201520160099000dddpdfs.pdf>

Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1e

Pasient eller bruker har rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

[Pasient eller bruker som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, men som oppfyller kriteriene for tildeling av langtidsopphold etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a andre ledd, har rett til vedtak om dette.]

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2a

Kommunen skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Kommunen skal gi forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal også omfatte pasienter og brukere som vil være best tjent med langtidsopphold, men hvor kommunen vurderer at vedkommende med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold. Forskriften skal videre regulere hvordan kommunen skal følge opp pasienter eller brukere som venter på langtidsopphold.

[Kongen gir forskrift med kriterier (.....).

Kommunen skal treffe vedtak om kriteriene etter andre ledd er oppfylt. Kommunen skal føre ventelister over pasienter og brukere som venter på langtidsopphold etter andre ledd.]

Innholdet i lovendringene – kort oversikt

- En presisert rettighet for pasienter og brukere – en presisert forpliktelse for kommunen.
- Ny plikt til å utarbeide lokal forskrift med
 - kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller «tilsvarende bolig»
 - kriterier for å settes på venteliste for dette
 - oppfølgingsrutiner for de som settes på venteliste
- Ny plikt til å opprette og føre venteliste – i kraft 1. juli 2017.
- Ny rett (og plikt) til (å fatte) vedtak for pasienter og brukere som settes på venteliste – i kraft 1. juli 2017.
 - ...eller egentlig: ny rett til å settes på venteliste hvis man er best tjent med langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende, iht. lokale kriterier
- Klageadgang til Fylkesmannen.

«...tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester»

- Men tilsvarende bolig særskilt tilpasset for heldøgns tjenester, menes boliger som er tilpasset for å kunne yte tjenester som dekker beboerens behandlings-, omsorgs- og assistansebehov døgnet rundt.
- Sykehjem og «tilsvarende bolig», dvs. omsorgsbolig med heldøgns tjenester tilsvarende som på sykehjem, er her likestilt. Det sentrale vil være:
 - tilkallingsmuligheter i form av snoralarm el.
 - bistand fra egnet personell og tilsyn med pasienten eller brukeren må tilsvare det som ville blitt gitt dersom vedkommende hadde vært innlagt på sykehjem, noe som antagelig vil tilsi døgnskontinuerlig tilstedeværelse av helsepersonell
 - responstid skal være tilsvarende som på sykehjem
- Synes å forutsette en viss grad av fast tilknyttet (helse-)personell.

Plikt til å utarbeide lokal forskrift

- Krav til innholdet i forskriften:
 - forskriften skal inneholde kriterier for tildeling av langtidsplass i sykehjem eller «tilsvarende bolig» og de som ville være best tjent med en langtidsplass, men som kan settes på venteliste i en periode
 - forskriften skal inneholde rutiner for oppfølging av de som står på venteliste
 - kriteriene kan (selvsagt) ikke innsnevre den enkeltes rett til nødvendige tjenester
 - plikten til å utarbeide kriterier gjelder bare for langtidsopphold
- Ut over dette vil kriteriene måtte variere mellom kommunene, som følge av ulik organisering av tjenestene i kommunene.
- Kriteriene kan settes sammen av ulike variabler – se eks. i Prp. 99L pkt. 2.5.5.

Rett til vedtak

- Pasient eller bruker som oppfyller forskriftens kriterier for å settes på venteliste for langtidsplass, men som ikke trenger slik plass umiddelbart, har rett til (enkelt-)vedtak om dette, jf. også pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7.
 - «Tilsvarende gjelder for vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a.»
 - ...også vedtak om at man ikke oppfyller kriteriene?
- Et vedtak om å settes på venteliste vil i praksis være et avslag på sykehjemsplass, og kan påklages som dette.
- Viktig med god informasjon i «ventelistevedtakene» om hva disse innebærer.
- Ikke krav om frist for oppfyllelse av vedtak, men det bør informeres om realistisk oppfyllestidspunkt.

Ventelister

- Personer som har fått vedtak om at de oppfyller kommunens kriterier for å være best tjent med sykehjemsplass, men som ikke tildeles plass umiddelbart, skal settes på venteliste.
- Ventelisten ikke er et køsystem eller et verktøy for prioritering, men et verktøy for oversikt og synliggjøring.
- Det skal fremgå av den lokale forskriften hvordan pasienter og brukere som står på ventelisten skal følges opp i perioden.
 - Behovet for helse- og omsorgstjenester skal vurderes løpende for personer som står på venteliste.

Klage

- Klager går etter de alminnelige reglene i pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 7.
- Pasienter og brukere kan på vanlige måte klage hvis de mener at:
 - de ikke får oppfylt sin rett til nødvendige tjenester ved at de settes på venteliste når de skulle hatt plass umiddelbart
 - de ikke får nødvendige tjenester i ventetiden
- Manglende vedtak om å settes på venteliste dersom personen mener at han eller hun oppfyller kriteriene for dette.

